

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.12.1961, sp. zn. 2 Cz 113/61, ECLI:CZ:NS:1961:2.CZ.113.1961.1

Číslo: 28/1962

Právní věta:

Preskúmanie opatrení právných orgánov JRD, ku ktorým došlo v rámci ustanovenia čl. 14 ods. 2 vzorových stanov, nespadá do právomoci súdov; nejde tu o občiansku vec právnou v zmysle § 3 o. s. p. Ak bola však členovi JRD znížená odmena za prácu nad rámec ustanovenia čl. 19 ods. 2, patrí rozhodovanie o tomto nároku do právomoci súdov.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.12.1961

Spisová značka: 2 Cz 113/61

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Člen družstva, Jednotná zemědělská družstva, Pravomoc soudu civilního, Řízení před soudem

Předpisy: 142/1950 Sb. § 3 49/1959 Sb. 49/1961 Ú. l.
čl. 14

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca pracoval v žalovanom JRD ako člen, a to v živočíšnej výrobe do 2. mája 1959, kedy nastúpil vojenské cvičenie. Po návrate z neho začiatkom júna 1959 nebola mu daná možnosť pracovať naďalej ako krmáč, ale bol preradený do rastlinnej výroby. Z toho dôvodu prestal mať záujem o prácu v JRD a po určitej prestávke nadviazal pracovný pomer s NHKG v Kunčiciach. Od začiatku roku 1959 do opustenia práce v JRD odpracoval 420 pracovných jednotiek, ktoré mu boli zálohované. Doplatoč, vyplácaný v r. 1960, však už nedostal a bol mu odopretý na základe rozhodnutia členskej schôdze JRD, ktorá žalobcu takýmto spôsobom potrestala za odchod z družstva s odvolaním sa na článok 19, ods. 2 vzorových stanov (uverej. pod č. 92/1959 Ú. l.).

Keď nedopadlo priaznivo ani mimosúdne jednanie so zástupcami JRD, domáhal sa žalobca svojho nároku na odmenu za prácu súdnou cestou.

Okresný súd v Poprade žalobu zamietol v súlade s návrhom okresného prokurátora, ktorý vstúpil do konania podľa § 6 o. s. p. Vychádzal z názoru, že odoprenie požadovaných nárokov žalobcu sa stalo na základe rozhodnutia členskej schôdze, teda najvyššieho orgánu Jednotného roľníckeho družstva a

súd nie je povolaný skúmať správnosť či nesprávnosť takého rozhodnutia. Preto uznal žalobcov nárok za neopodstatnený a bezzákladný.

Rozhodnutie okresného súdu nebolo včas napadnuté odvolaním, takže nadobudlo právoplatnosť.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon.

V súdnej veci tvrdil žalobca, že bol ako člen žalovaného družstva potrestaný stratou viac ako päť pracovných jednotiek v rozpore s článkom 18 ods. 2 vzorových stanov a domáhal sa preto hodnoty pracovných jednotiek, ktoré mu boli neoprávnene zrazené z celkovej odmeny za prácu v družstve. Išlo teda o nárok na vyplatenie odmeny za vykonanú prácu zaručený členom družstva ust. § 6 zák. č. 49/1959 Zb., o jednotných roľníckych družstvách a bližšie upravený v čl. 17 vzorových stanov. Tento nárok družstevníka smeruje priamo proti družstvu a žiadnemu orgánu družstva nie je vyhradené o ňom rozhodovať. Ak to nebolo potom ani zákonom o JRD ani iným právnym predpisom vylúčené, patrí rozhodovanie o týchto nárokoch do právomoci súdu. Súd pravda nemôže preskúmať rozhodnutie niektorého orgánu družstva a jeho vecnú správnosť, ak bolo vydané v rozsahu oprávnenia tohto orgánu. Ak ide o otázku týkajúcu sa vlastných členských pomerov a vzťahov - ku ktorým patrí nepochybne i kárne opatrenia družstva - o ktorom je podľa stanov oprávnený výlučne rozhodovať príslušný družstevný orgán, nemôže tieto veci upravené podľa zásad družstevnej demokracie považovať za občiansku vec podľa § 3 o. s. p. A preto nemôže byť daná k jej rozhodovaniu právomoc obecných súdov, pokiaľ by ich zákon do právomoci týchto súdov neprikázal. Ak však prekročilo družstvo hranice svojej kárnej právomoci a družstevník uplatní nárok na zaplatenie odmeny za prácu, ktorá mu bola takto neprávom odoprená, pred súdom, je súd povinný jeho nárok vecne preskúmať a o ňom rozhodnúť. Rozhodnutie družstevného orgánu, pokiaľ prestúpilo hranicu svojho oprávnenia, nie je už opatrením prináležajúcim v rámci družstevnej demokracie do výlučnej právomoci príslušného družstevného orgánu a nepreskúmateľné.

Pretože okresný súd vychádzajúc z nesprávneho právneho názoru nepreskúmal vecnú vecnú oprávnenosť uplatneného nároku a nezistil si preto ani potrebný skutkový podklad, porušil zákon v ustanoveniach § § 1 ods. 2, 3, 59, 88 ods. 2 o. s. p. v spojení s § 6 zák. č. 49/1959 Zb. a čl. 17 a 19 ods. 2 vzorových stanov uverejnených pod č. 92/1959 Ú. l.

Srv. čl. 28 ods. 2 Vzorových stanov JRD, uver. pod č. 49/1961 Zb.